

Advies over de professioneel gerichte bacheloropleiding na integratie

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies over de professioneel gerichte bacheloropleiding na integratie

---

1 Situering

In 2013 zal het Vlaamse hogeronderwijslandschap veranderen door de geplande integratie van de geacademiseerde hogeschoolopleidingen in de universiteiten. Hoewel zij niet rechtstreeks betrokken zijn, heeft deze integratiebeweging ook gevolgen voor de professioneel gerichte bacheloropleidingen. De context waarbinnen zij functioneren, wijzigt immers grondig. De Vlaamse Onderwijsraad vindt het daarom belangrijk dat nagedacht wordt over hun rol in het toekomstige Vlaamse hoger onderwijs. In dit advies op eigen initiatief doet hij aanbevelingen om hun eigenheid en specifiek profiel te garanderen.

Dit advies werd voorbereid door de werkgroep Professioneel Gerichte Bacheloropleidingen na Integratie, voorgezeten door Eric Halsberghe. De Raad Hoger Onderwijs besprak dit advies tijdens de raadsvergadering van 8 mei 2012 en keurde het eenparig goed in aanwezigheid van 15 stemgerechtigde leden.

2 Algemene beschrijving van de professioneel gerichte bacheloropleidingen

2.1 Decretale omschrijving

De professioneel gerichte bacheloropleiding is gericht op het behalen van niveau 6 van de Europese en Vlaamse Kwalificatiestructuur.¹ Dit betekent voor kennis en vaardigheden (artikel 6):

- kennis en inzichten uit een specifiek domein kritisch evalueren en combineren;
- complexe gespecialiseerde vaardigheden toepassen, gelieerd aan onderzoeksuitkomsten;
- relevante gegevens verzamelen en interpreteren en geselecteerde methodes en hulpmiddelen innovatief aanwenden om niet-vertrouwde complexe problemen op te lossen.

En voor context/autonomie en verantwoordelijkheid (artikel 6):

- handelen in complexe en gespecialiseerde contexten
- functioneren met volledige autonomie en een ruime mate van initiatief
- medeverantwoordelijkheid opnemen voor het bepalen van collectieve resultaten

In het structuurdecreet (artikel 12, §2) wordt 'professionele gerichtheid' nader omschreven:

Professionele gerichtheid houdt in dat de opleidingen gericht zijn op de algemene vorming en de verwerving van professionele kennis en competenties, gestoeld op de toepassing van wetenschappelijke of artistieke kennis, creativiteit en praktijkkennis. Meer in het bijzonder

---

¹ Decreet betreffende de kwalificatiestructuur, 30 april 2009.

hebben professioneel gerichte bacheloropleidingen tot doel de studenten te brengen tot een niveau van algemene en specifieke kennis en competenties nodig voor de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen.²

2.2 Maatschappelijk belang

Professioneel gerichte bacheloropleidingen verzorgen een brede (algemene) vorming maar focussen ook op vakkennis en het opdoen van ervaring. Zij hebben een nauwe band met het werkveld. De studies zijn immers gericht op de zelfstandige uitoefening van een beroep.

De professioneel gerichte bacheloropleidingen geven afgestudeerden een grote kans op werk. Eén jaar na het afstuderen hebben ze gemiddeld de grootste kans om aan de slag te zijn. Exemplarisch zijn de opleidingen binnen het studiegebied Gezondheidszorg. Die bieden bijna 100 % kans op werk binnen het jaar.³ Professioneel gerichte bacheloropleidingen leiden ook op tot beroepen die behoren tot de lijst van knelpuntenberoepen waardoor de kans op tewerkstelling stijgt.

Professioneel gerichte bacheloropleidingen hebben een sterke link met het Vlaamse KMO-weefsel en de non-profit sector. Zij dragen bij tot praktijkgericht onderzoek dat vooral voor KMO's en de non-profit sector innovatie en welvaart brengt.

De professioneel gerichte bacheloropleidingen trekken traditioneel ook meer studenten uit kansengroepen aan. Zij spelen daarom een belangrijke rol in de democratisering van het hoger onderwijs.

2.3 Professioneel versus academisch

In Vlaanderen hebben bacheloropleidingen ofwel een inhoudelijke academische ofwel een professionele gerichtheid. Dit neemt niet weg dat een professioneel gerichte bacheloropleiding ook academische elementen kan bevatten en een academisch gerichte bacheloropleiding ook in zekere mate professioneel gericht kan zijn. Met de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten kiest Vlaanderen voor een sterkere organisatorische opsplitsing tussen academisch en professioneel gericht hoger onderwijs. De Vlor vindt het echter belangrijk dat de interactie tussen professioneel gerichte bacheloropleidingen en academische opleidingen blijft bestaan en nog versterkt wordt. Hij denkt verder na over manieren om deze interactie te realiseren. Hij vindt het ook belangrijk dat voor leerlingen uit het secundair onderwijs, het verschil tussen professioneel en academisch gerichte opleidingen duidelijk is. Hij finaliseert daarom binnenkort een advies over het instaprofiel hoger onderwijs, waarin deze problematiek aan bod komt.

---

² Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, 4 april 2003.

³ VDAB studiedienst. *Werkzoekende schoolverlaters. 25^e studie. 2008-2009.*

3 Profiel van de professioneel gerichte bacheloropleidingen

3.1 Een goede mix tussen algemene en specifieke competenties

Een professioneel gerichte bacheloropleiding moet zijn afgestudeerden voorbereiden op het zelfstandig uitoefenen van een (bestaand of toekomstig) beroep (zie 2.1). Dit betekent dat deze afgestudeerden moeten beschikken over volgende competenties:⁴

- 1 Algemene competenties:
  - denk- en redeneervaardigheid;
  - het vermogen tot verwerven en verwerken van informatie;
  - het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken;
  - creativiteit;
  - het kunnen uitvoeren van 'eenvoudige' leidinggevende taken;⁵
  - het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken;
  - een ingesteldheid tot levenslang leren.
- 2 Algemeen beroepsgerichte competenties:
  - teamgericht kunnen werken;
  - oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën;
  - het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk.
- 3 Beroepsspecifieke competenties zijn sterk gerelateerd aan het specifiek beroep. De beroepsspecifieke competenties moeten beheerst worden op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar.

De arbeidsmarkt van vandaag evolueert snel. De complexiteit van beroepen neemt meer en meer toe. Men is op zoek naar arbeidskrachten die in diverse en evoluerende contexten inzetbaar zijn. Daarom is het belangrijk dat professioneel gerichte bacheloropleidingen de nadruk leggen op algemene en algemeen beroepsgerichte competenties. De verworven competenties moeten afgestudeerden naar verschillende contexten kunnen transfereren. Dat biedt op lange termijn de beste garanties voor tewerkstelling. Een goede begeleiding bij het werkplekleren is hierbij onontbeerlijk. Daar krijgen studenten immers de kansen om competenties in concrete contexten toe te passen en te verwerven. Voor die professionele bacheloropleidingen die opleiden tot een specifiek beroep, is het uiteraard nodig dat de opleiding voldoet aan de vastgelegde beroepsvereisten.

In een dergelijke arbeidsmarktcontext is het eveneens belangrijk dat studenten de attitudes onderhouden die hen in staat stellen levenslang te leren (zie ook 5.).

---

⁴ Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, 4 april 2003.

⁵ De Raad Hoger Onderwijs vindt de formulering van het decreet ongelukkig. Leidinggevende taken zijn per definitie complex.

3.2 Interdisciplinariteit

Professioneel gerichte bacheloropleidingen moeten ervoor zorgen dat afgestudeerden een voldoende algemene vorming hebben genoten die hen in staat stelt te functioneren op de arbeidsmarkt. In de latere werksituatie zal ook interdisciplinariteit een belangrijke rol spelen.

Interdisciplinariteit is een meerwaarde voor elke opleiding van vandaag. Het maakt inherent deel uit van innovatie en de kennismaatschappij. Het is belangrijk dat opleidingen bij het uitwerken van de domeinspecifieke leerresultatenkaders voldoende aandacht besteden aan interdisciplinariteit. Overleg met het beroepenveld – waarbij het belang van interdisciplinariteit benadrukt wordt – is hierbij essentieel.

3.3 Interactie met de academisch gerichte opleidingen

De integratiebeweging mag niet als gevolg hebben dat de interactie tussen de professionele en academische opleidingen verdwijnt. Die interactie is immers voor de professionele en academische opleidingen vruchtbaar. Ze geeft aanleiding tot (onderwijs)innovatie. Interactie tussen professioneel en academisch gerichte opleidingen moet ruim begrepen worden. Het kan gaan om een doorgedreven samenwerking op het vlak van onderwijs, onderzoek en logistiek, internationalisering, visieontwikkeling, kwaliteitszorg, etc. Samenwerking kan concreet vorm krijgen in het kader van de bachelorproef, onderzoeksprojecten, het organiseren van keuzevakken, etc. Het creëren van instellingsoverschrijdende leergemeenschappen komt de kwaliteit van het onderwijs ten goede.

Interactie tussen professioneel en academisch gerichte opleidingen werkt ook bevorderend voor doorstroming, heroriëntering en schakelen van studenten. Hierin kan de associatie een faciliterende rol spelen.

In het kader van die interactie is het belangrijk dat personeelsleden uit de professioneel gerichte bacheloropleidingen ook na de integratie betrokken blijven of worden bij onderwijsinnovatie, masterproeven, onderzoek, etc in de academische opleidingen. Voor personeelsleden met een gemengd statuut is het niet altijd eenvoudig om in zowel een hogeschool als universiteit te werken. Een goed samenwerkingsakkoord tussen de hogeschool en de universiteit en een goed personeelsbeleid moeten dit stimuleren en faciliteren.

3.4 Afstudeerrichtingen en keuzetrajecten

Professioneel gerichte bacheloropleidingen moeten ervoor zorgen dat studenten hun verworven competenties in verschillende contexten kunnen toepassen. Men kan hiervoor werken met verschillende afstudeerrichtingen, maar dit kan ook gebeuren via de bachelorproef of het inschakelen van studenten in onderzoeks-, innovatie- en kennisvalorisatieprojecten. Een proliferatie van afstudeerrichtingen en keuzetrajecten is niet transparant voor de student en kan een negatief effect hebben op de werkdruk voor het personeel en op de kwaliteit van het onderwijs. De Vlor stelt daarom voor om enkel gebruik te maken van afstudeerrichtingen wanneer ook een civiel effect beoogd wordt, maar dit moet steeds in overleg met het werkveld gebeuren. Het aanbod en de student zouden baat hebben bij duidelijk geprofileerde afstudeerrichtingen. Overleg tussen de verschillende partners hoger onderwijs en het werkveld is hiervoor noodzakelijk. De Vlor betreurt dat afstudeerrichtingen en keuzetrajecten vandaag in sommige regio's nog vaak vanuit concurrentieel oogpunt worden georganiseerd.

De problematiek van afstudeerrichtingen is sterk gelinkt aan de thematiek van rationalisatie. Ook rationalisatie moet besproken worden met de betrokken partners. In het kader van rationalisatie, is het noodzakelijk dat de fijnmazigheid van de professioneel gerichte bacheloropleidingen behouden blijft en dit met het oog op het realiseren van de democratisering van het hoger onderwijs. De bereikbaarheid van de opleiding en de regionale verankering van de instelling zijn voor kansengroepen immers belangrijk bij de keuze voor het hoger onderwijs.

4 De rol van onderzoek in de professioneel gerichte bacheloropleidingen

Sinds het hogescholendecreet van 1994 heeft het projectmatig wetenschappelijk onderzoek een structurele en onmiskenbare positie verworven in de hogescholen. Vandaag wordt eerder de term 'praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek' gehanteerd. Dat sluit immers nauw aan bij praktijkgerichte vragen van het werkveld. Praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek in de professioneel gerichte bachelor leidt tot:

- kwaliteitsvolle onderwijs- en curriculumvernieuwing;
- expertiseopbouw en professionalisering van de medewerkers;
- innovatie en kennisvalorisatie in het werkveld;
- sterk gevormde alumni.

Opdat het praktijkgericht onderwijsonderzoek op een kwaliteitsvolle manier zijn rol in de innovatieketen zou kunnen spelen, is een duurzame en adequate financiering ervan vereist.

Onderzoek in academisch en professioneel gerichte opleidingen heeft een andere finaliteit. Beide onderzoeksvormen hebben hun specifieke functie in de innovatienetwerken. Het is echter belangrijk dat er een wisselwerking bestaat tussen de diverse vormen van onderzoek. Deze wisselwerking is in het verleden op gang gekomen. Het is essentieel dat deze interactie ook na de integratie behouden en verder uitgediept wordt.

Professioneel gerichte bacheloropleidingen kunnen een rol spelen in de vertaling van de onderzoeksresultaten naar de praktijk. Het is belangrijk dat hun expertise hierin gevaloriseerd wordt.

5 De professioneel gerichte bachelor in een traject van levenslang leren

Het is een sterkte van de professioneel gerichte bacheloropleidingen dat zij na een relatief kort traject van drie jaar leiden tot een diploma dat goede kansen biedt op de arbeidsmarkt. Dit neemt niet weg dat ook mogelijkheden tot verdieping, specialisatie of verbreding moeten voorzien worden. Hierbij is het belangrijk dat levenslang leren veel meer ingeburgerd raakt in onze huidige maatschappij. Levenslang leren moet inherent deel kunnen uitmaken van de loopbaan. Dat is vooralsnog te weinig het geval. Opleidingen hoger onderwijs hebben hierbij de opdracht om studenten de zin voor zelfontplooiing, zelfredzaamheid bij het maken van keuzes en de inherente drive voor levenslang leren bij te brengen en te onderhouden.

Maar ook afgestudeerden uit andere opleidingen kunnen in de loop van hun loopbaan nog kiezen voor (delen van) een professioneel gerichte bacheloropleiding. Ook deze mogelijkheid moet nog verder uitgebouwd worden.

5.1 Werken en studeren combineren

De Vlor pleit voor een flexibel hoger onderwijs, waar zoveel mogelijk studenten hun weg vinden. Op de huidige arbeidsmarkt is er nood aan werknemers die zich voortdurend bijscholen. Hiervoor is een goede wisselwerking tussen werken en studeren noodzakelijk.

Instellingen en overheden hebben een gedeelde verantwoordelijkheid in het stimuleren van levenslang leren en moeten de specifieke positie van het hoger onderwijs hierin erkennen. Zo is het essentieel dat de overheid levenslang leren systematisch integreert in het loopbaanbeleid (verlof, pensioen, loopbaanbegeleiding) en innovatiebeleid en nagaat welke elementen in de huidige regelgeving de rol van het hoger onderwijs in levenslang leren bemoeilijken.⁶ Alle drempels die werken en studeren belemmeren, moeten weggewerkt worden.

Instellingen moeten dan weer nadenken over en voor zover financieel mogelijk, zij werk kunnen maken van allerlei specifieke trajecten en de daaraan gekoppelde faciliteiten. Zo kan met een creditcontract een pakket van opleidingsonderdelen samengesteld worden die inhoudelijk een coherent geheel vormen. Daarbij staat dan de professionalisering en niet het diploma centraal. Een goede en duidelijke communicatie over deze diverse mogelijkheden is noodzakelijk.

Voor het uitwerken van dergelijke trajecten moet wel een aangepaste financiering voorzien worden. Samenwerking met andere aanbieders (bijvoorbeeld cvo's) en overleg met alle betrokken partners staan centraal. Het hoger onderwijs is een partner in levenslang leren en moet dus ook als zodanig erkend worden in overlegplatformen over levenslang leren zoals RESOC, SERR en de toekomstige leerloopbaancentra.

Vandaag stelt men echter vast dat werken en studeren nog steeds een moeilijke combinatie is, die vooral zwaar is voor de student. Hogeronderwijsinstellingen ondernemen wel initiatieven voor zogenaamde werkstudenten, maar dit gebeurt niet overal en ook niet met dezelfde intensiteit. Zij beschikken hiervoor vandaag nog over onvoldoende middelen. Ook het statuut van de (werk)student blijft een nijpend probleem.

5.2 Na de professioneel gerichte bacheloropleiding

De Vlor wil vermijden dat afgestudeerden uit de professioneel gerichte bacheloropleiding zich verplicht zouden zien om een vervolgopleiding aan te vatten. De finaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding is immers de directe voorbereiding op de arbeidsmarkt.

Afgestudeerden die toch nog verder willen studeren, kunnen een ba-na-ba volgen of een schakelprogramma gevolgd door een academisch gerichte master.

---

⁶ De Vlor heeft hiervoor al een aanzet gegeven in zijn advies over het sociaal statuut van de student. 10 maart 2009.

5.2.1 De ba-na-ba

De huidige ba-na-ba's moeten meegenomen worden in de positionering van de professioneel gerichte bacheloropleidingen in Vlaanderen. Soms maken ze immers inherent deel uit van een opleidingsdomein of zijn ze essentieel voor het verwerven van bepaalde competenties nodig voor de uitoefening van een bepaald beroep. Ba-na-ba's situeren zich op niveau 6 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS) en kunnen zowel verbredend als verdiepend zijn. Ba-na-ba's hebben echter ook een aantal nadelen: (1) internationaal zijn ba-na-ba's niet gekend; (2) ba-na-ba's worden voorlopig niet volwaardig gefinancierd door de overheid. Bovendien is het studiegeld in sommige studiegebieden beperkt waardoor de leefbaarheid in het gedrang komt ondanks de maatschappelijke nood.

De Vlor pleit ervoor om goed af te wegen of een ba-na-ba wel een effectieve meerwaarde biedt voor de bachelor. Ook hierbij speelt de problematiek van rationalisatie.

Als ba-na-ba's een duidelijk arbeidsmarkteffect hebben, bijvoorbeeld als ze leiden tot een bijzondere beroepstitel, dan moeten ze door de overheid volwaardig gefinancierd worden. In andere gevallen is financiering van overheidswege misschien minder noodzakelijk.

De Vlor stelt vast dat de maatschappij van vandaag meer en meer nood heeft aan flexibel leren en trajecten van levenslang leren. Het hoger onderwijs moet daar ook kunnen op inspelen. Afgestudeerde bachelors hebben er soms meer baat bij om een aantal opleidingsonderdelen te volgen van een ba-na-ba of een andere bacheloropleiding. Instellingen moeten ervoor zorgen dat het verwerven van bijkomende competenties ook op een kwaliteitsvolle manier kan gebeuren.

5.2.2 Schakelprogramma en academisch gerichte master

Na het beëindigen van de professioneel gerichte bacheloropleiding kan de afgestudeerde een schakelprogramma volgen en nadien een academisch gerichte master. De Vlor merkt op dat de transitie naar tweejarige masters in sommige opleidingen ook voor deze studenten een studieduurverlenging met zich mee brengt. Uiteindelijk zullen zij een zesjarig traject achter de rug hebben. De raad pleit daarom voor maximale inzet van EVC en EVK en een goede informatiedoorstroming hierover om de studieduur zoveel mogelijk binnen de perken te houden. Ook een goede studietrajectbegeleiding is noodzakelijk.

Er moet ook nagedacht worden over de inhoud, transparantie en coherentie van het schakelprogramma. Een flexibele aansluiting, zoveel mogelijk aangepast aan de verschillende doelgroepen, is noodzakelijk. In sommige gevallen leent een verkort bachelorprogramma zich daartoe beter of moet gezocht worden naar zogenaamde aanvullingstrajecten. Het is belangrijk dat in de aansluiting van de professioneel gerichte bachelor naar de master nagedacht wordt over de voor de student beste oplossing. Een goede studieoriëntering bij de aanvang van het hoger onderwijs is eveneens onontbeerlijk.

6 Toekomstige ontwikkelingen

6.1 Relatie tot het hbo5

De Vlor benadrukt dat verder werk gemaakt moet worden van de geïntegreerde hogeronderwijsruimte waarin alle spelers hun specifieke rol kunnen spelen. Als men werk wil maken van zalmtrajecten, als men mensen (tussen)stappen wil laten zetten en op die manier hun kansen wil vergroten op de arbeidsmarkt en op maatschappelijke integratie, is gestructureerde samenwerking tussen hogescholen, cvo's en andere opleidingsverstrekkers noodzakelijk. Elk van deze aanbieders heeft zijn specifieke sterktes, die in de samenwerking een meerwaarde bieden. Enkel via samenwerking kunnen leerladders, leernetwerken opgebouwd worden. Oriëntering, heroriëntering en het uitwerken van aanvullingstrajecten moeten hierbij centraal staan. Het is daarom essentieel dat de overheid werk maakt van het globale hbo5-kader en het globale kader over samenwerking in het hbo5 en hierover met het werkveld voldoende overlegt.

Opdat deze samenwerking realiseerbaar zou zijn, moeten instellingen voldoende basisfinanciering ontvangen.

Verschillende modellen voor samenwerking kunnen uitgedacht worden. Hiervoor kan verder gebouwd worden op de resultaten van het HBO-SAM-project dat door de Vlor werd aangestuurd. Er moet overwogen worden of dit project niet verdergezet kan worden.

6.2 Uitbreiding van de studieomvang?

De huidige professioneel gerichte bacheloropleidingen tellen 180 studiepunten. Dit model komt in sommige studiegebieden echter meer en meer onder druk te staan. Onder impuls van de Europese regelgeving, maar ook door de evoluties op de (internationale) arbeidsmarkt – waar men steeds meer en steeds complexere competenties vraagt en meer de nadruk legt op multidisciplinariteit – wordt meer en meer gepleit voor uitbreiding van de studieomvang.

De Vlor is van mening dat uitbreiding van de studieomvang altijd met de nodige voorzichtigheid benaderd moet worden. Uitbreiding van de studieomvang kan voor de Vlor enkel als dit maatschappelijk en inhoudelijk voldoende relevant blijkt. Uitbreiding van de studieomvang heeft immers heel wat sociale implicaties zoals een invloed op de instroom door kostenverhoging en uitstel van beroepsinkomen) en kost de maatschappij ook veel geld. Bovendien moet bij overweging tot uitbreiding van de studieomvang ook telkens het hele opleidingsveld in overweging genomen worden (Welke ba-na-ba's worden ingericht? Welke masteropleidingen bestaan er? Welke hbo5-opleidingen? etc.). Uitbreiding van de studieomvang betekent ook een latere intrede op de arbeidsmarkt.

Het uitbreiden van de professioneel gerichte bacheloropleiding met 30 of 60 studiepunten kan voor de Vlor alleen maar als hiervoor een regelgevend kader is en voldoende inhoudelijke en maatschappelijke argumenten zijn. Er moet ook de nodige financiering voorzien worden. In elk geval moet vermeden worden dat bij uitbreiding van de studieomvang, na het voleindigen van 240 studiepunten, toch nog blijkt dat bijkomend 60 studiepunten in een ba-na-ba of specialisatiejaar noodzakelijk zijn om de nodige competenties te behalen.

6.3 Vermastering van de huidige professioneel gerichte bacheloropleidingen?

Her en der gaan stemmen op om een aantal professioneel gerichte bacheloropleidingen om te vormen tot masteropleidingen. Hiermee wordt de duur van de opleiding verlengd, maar wijzigt ook de situering van de opleiding in de VKS. Een masteropleiding is er immers op gericht om niveau 7 te behalen in de VKS. Als dit scenario overwogen wordt, dan moet rekening gehouden worden met de verhoogde kost van de organisatie van de opleidingen, de verhoogde kost bij tewerkstelling (verloning van masters tov bachelors), de maatschappelijke consequenties voor de instroom en het veranderde profiel van de opleiding. Al deze elementen vragen een zeer grondige verantwoording waar geenszins lichtzinnig over geoordeeld mag worden en waarover telkens – voor elke opleiding waarvoor men een zogenaamde ‘vermastering’ overweegt – de discussie met alle betrokken partijen op een gedegen manier gevoerd moet worden.

De Vlor wijst erop dat een sterkere professionalisering niet noodzakelijk met een vermastering gepaard moet gaan. Een beter aanbod levenslang leren en betere aanvangsbegeleiding bijvoorbeeld, kunnen hiervoor alternatieven zijn.

7 Financiering

Dit advies benadrukt meermaals dat een adequate financiering voor professionele bachelors noodzakelijk is voor hun succes. De Vlor herhaalt bovendien de vraag uit zijn advies over het integratiedecreet dat de overheid erover zou waken dat de financiering van de professionele bachelors niet verder uitgehold wordt.⁷ De middelen voor het praktijk gericht wetenschappelijk onderzoek moeten gegarandeerd blijven en zelfs verder uitgebreid worden.

Isabelle De Ridder
secretaris Raad Hoger Onderwijs

Johan Veeckman
voorzitter Raad Hoger Onderwijs

---

⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over het voorontwerp van integratiedecreet](#), 14 februari 2012.